E-Dil

(4) 2015

Duriye GÖKÇEBAĞ[1]

Güney Kıbrıs'ta Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar

- *Yazının bilimsel içeriğinden yazarı sorumludur.*
- *Bu çalışma referans gösterilmeden kullanılamaz. Referans için aşağıdaki adresi kullanabilirsiniz:*

Gökçebağ, D. (2015). Güney Kıbrıs'ta Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar. *E-Dil Dergisi,* Sayı 4, 14-25.

www.e-dil.net

bilgi@e-dil.net

[1] Türkçe Okutmanı Gökçebağ, Duriye. Kıbrıs Üniversitesi (dgokcebag@gmail.com)

Güney Kıbrıs'ta Yabancı Dil Olarak Türkçe'nin Öğretiminde Karşılaşılan Zorluklar

Difficulties in Teaching Turkish as a Foreign Language in South Cyprus

Özet

Bilindiği gibi, Türkçe Kıbrıs Cumhuriyeti'nin (Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nin) ikinci resmi dilidir. Fakat 2004'ten beri Avrupa Birliği ülkesi olan Kıbrıs'ın resmi dilleri arasında yer almasına rağmen, 40 yılı aşkın süredir adada devam eden siyasi sorundan ötürü, Avrupa Birliği'nin resmi dilleri arasında yer almamaktadır. Bugün Güney Kıbrıs'ta ikinci dil olarak öğretilmesi gereken Türkçe, daha sınırlı bir müfredatla yabancı dil olarak öğretilmektedir.

Bu çalışmada, lise, devlete bağlı diğer eğitim kurumları ve Kıbrıs Üniversitesi'nde Türkçe'nin öğretiminde karşılaşılan zorluklar ele alınarak başta öğretmen yetiştirmede zorluklar olmak üzere, kurumlar arası koordinasyon eksikliğine, siyasi sorun yüzünden Türkiye'deki eğitim kurumlarıyla işbirliği kurulamamasından kaynaklanan materyal eksikliğine ve diğer sıkıntılara değinilmektedir.

Anahtar sözcükler: Yabancı dil öğretimi, Türkçe öğretimi, Yabancı dil olarak Türkçe

Abstract

As it's known, Turkish is the second official language of the Republic of Cyprus. Although it is between official languages of island unfortunately it's not included in the official languages of European Union because of the political problem which has been continuing on the island for over forty years. Today, Turkish is being taught as a foreign language with limited materials instead of being taught as a second language.

In this article, we will focus on the difficulties and problems in teaching Turkish at public high schools, state education institutes of education and at the state University of Cyprus. Teacher development, lack of cooperation between different institutes and universities in Turkey and lack of materials because of the current political situation in Cyprus will be emphasized as well as a part of the teaching process of Turkish.

Key words: Teaching foreign languages, teaching Turkish, Teaching Turkish as a foreign language.

Giriş

Bu çalışmanın başında da belirtildiği gibi, 1960 yılında ilan edilen ve Türkiye'nin de üç garantör devletten biri olduğu Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ikinci resmî dili Türkçedir. Türkçe, 1960 anayasası gereği Güney Kıbrıs'ın tüm kurumlarında Rumcadan sonra kullanılan resmî dil olmasına rağmen, 2004 yılında Güney Kıbrıs'ın Avrupa Birliği'ne tek taraflı olarak girmiş olması gerekçesiyle, Avrupa Birliği'nin resmi dillerine dâhil edilmemiştir.

Güney Kıbrıs'ta yakın geçmişten günümüze kadar Türkçenin öğretiminin tarihçesine bakıldığında, 1974 yılında adada yaşanan savaşın ardından 1992 yılına kadar Türkçenin hiçbir öğrenim kurumunda ne ikinci dil olarak ne de yabancı dil olarak yer almadığını görmekteyiz. Türkçe öğretimine ilk kez 1992 yılında kurulan ve daha çok Türkiye siyasi tarihi, Türk kültürü, edebiyatı ve dilbilim üzerine yoğunlaşan Kıbrıs Üniversitesi Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümünde başlanmıştır.

2003 yılında, Türklerin yaşadığı Kuzey ile Rumların yaşadığı Güney arasındaki sınır kapılarının karşılıklı açılması ve adada çözüm umutlarının yeşermesi, iki toplumun iletişim kurma ihtiyacını da birlikte getirmiştir. Toplumlar arası yeniden yakınlaşma politikaları çerçevesinde, Güney Kıbrıs Eğitim Bakanlığı tarafından liselerde, birer devlet kurumu olan eğitim enstitülerinde ve devlet akşam okullarında yabancı dil olarak Türkçe öğretimine başlanmıştır. Yukarıda bahsi geçen kurumların ardından, Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezinde, 2005 yılında yabancı dil olarak Türkçe derslerini merkezin eğitim programlarına dâhil edilmiş ve bugüne dek Kıbrıs Üniversitesindeki tüm bölümlerde Türkçenin seçmeli ders olarak öğretilmesine devam edilmektedir. Dil Merkezinde lisans derslerinin yanında, 2012 yılından itibaren Bilimsel Gelişim ve Değerlendirme Merkezi işbirliğiyle, Türkçe sertifika programları da yürütülmektedir.

Çalışmanın amacı:

Bu çalışmada, Güney Kıbrıs'ta Türkçenin hangi eğitim kurumlarında öğretildiği hatırlatılarak Türkçe öğretimiyle ilgili yaşanan sıkıntıları dile getirmek ve bu sorunlara çözüm önerilerinde bulunmak amaçlanmaktadır. Öncelikle öğretim elemanlarının Türkçe öğretimi ve öğretimi konusunda yaşadıkları alt yapısal eksiklikler, her kurumun kendi içinde yaşadığı sorunlar ve diğer kurumlarla koordinasyon eksikliğinden kaynaklanan sıkıntılar ele alınacaktır. Kıbrıs'ın kültürel yapısını ve gündelik yaşamını yansıtan özgün materyal eksikliği ve Türkiye ile kurumsal anlamda işbirliğinin kurulamamasının yarattığı sıkıntılara değinilecektir. Ayrıca, Güney Kıbrıs'ta Türkçe öğretiminin yabancı dil olarak değil, ikinci dil olarak daha geniş bir kitleye öğretilmesi amacıyla ileriye dönük önerilerde bulunarak bu sürecin önünün açılması hedeflenmektedir.

Araştırma yöntemi:

Çalışmayla ilgili verilerin elde edilmesi amacıyla betimsel tarama yöntemine başvurulmuştur. Konuyla ilgili olarak çeşitli kaynaklardan tarama yapılmış ve ilgili eğitim kurumlarında Türkçe öğretim elemanlarıyla görüşülerek Türkçenin öğretimi esnasında karşılaşılan sorunlarla ilgili bilgi alınmıştır. Alınan bilgiler uygun başlıklar altında verilmiştir.

Türkçenin Güney Kıbrıs'ta yabancı dil olarak öğretildiği eğitim kurumları:

Yukarıda da kısaca değinildiği gibi, 1974'ten sonra Türkçe öğretimine ilk kez 1992 yılında Kıbrıs Üniversitesi Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümünde başlanmıştır. 2003 yılına kadar sadece bu kurumda Türkçe öğretimi verilmeye devam ederken, 2003 yılında Eğitim Bakanlığına bağlı liselerde seçmeli ders olarak Türkçe dersleri müfredata dâhil edilmiştir. Bunun yanı sıra, bakanlığa bağlı devlet enstitülerinde ve akşam okullarında yetişkinlere yönelik yabancı dil olarak Türkçe derslerine başlanmıştır. Akabinde, 2005 Yılında Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe öğretimi veren kurumlar arasına dâhil olurken, son olarak 2012 yılında Eğitim ve Öğretim Merkezi işbirliği ile yine aynı merkezde yetişkinlere yönelik Türkçe sertifika programları açılmıştır.

Kıbrıs Üniversitesi Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümünde Türkçe öğretimi

Kıbrıs Üniversitesinin 1992 yılında kurulmasıyla birlikte, Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümü aynı yıl içinde Beşeri Bilimler Fakültesi çatısı altında eğitim vermeye başlamıştır. Her yıl 40 öğrenci için açılan öğrenci kontenjanına 30-35 öğrenci başvurmaktadır. Bu bölümdeki eğitim, Türkiye siyasi tarihi, Türk edebiyatı ve dilbilimi alanlarında yoğunlaşmaktadır. 3. ve 4. sınıf öğrencileri tarih-siyaset ve dilbilimi olmak üzere iki ayrı yan dal seçilebilmektedir. Esas hedefi Türkiye ve Türkiye siyasi ve edebiyatı konularında uzman olacak Türkolog yetiştirmek olan bölümde yabancı dil olarak Türkçe eğitimi öncelikli bir yere sahip değildir. Bu bakımdan, bu bölümdeki Türkçe öğretimi için ayrılan ders saatleri bu alanlardaki Türkçe kaynakları okuyabilecek düzeye ulaşacak şekilde düzenlenmiştir. Bu derslere ilk yıl haftada 12 saat ayrılırken, bu sayı ikinci ve üçüncü yılda 9'a, son yıl ise 6 veya 3 saate kadar düşebilmektedir. Türkçe dil dersi saatlerinin ana branş derslerine nazaran daha az olması öğrencilerin yeterli seviyede Türkçe öğrenmelerine de çoğu durumlarda engel oluşturmaktadır. Bunun yanında, bu bölümde, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine yönelik bir alt dalın olmaması, dolayısıyla da Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili yabancı dil öğretim metot ve teknikleri gibi teorik ve didaktik üzerine yoğunlaşan derslerin eksikliği, Türkçe öğretmeni yetiştirmede büyük sorun yaratmaktadır. Bu bölümden mezun olan ve ileride Türkçe öğretmeni olarak mesleki hayatına devam eden pek

çok kişinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda yeterince deneyime ve teorik alt yapıya sahip olmamasına, bunun bir sonucu olarak da Güney Kıbrıs'ta Türkçe öğretiminde pek çok sıkıntı yaşanmasına neden olmaktadır.

Eğitim Bakanlığına bağlı devlet liselerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Güney Kıbrıs'ın Avrupa Birliği müktesebatına uyumu çerçevesinde yapılan değişikliklerde eğitim alanında da pek çok yeniliğe gidilmesine sebep olmuştur. Eğitim Bakanlığına bağlı örgün öğretimin bir parçası olan orta ve lise eğitim kurumlarında uygulanan müfredatlar, Avrupa Birliği dil politikaları benimsenerek Avrupa Birliği Ortak Metin Çerçevesine göre yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, 2003 yılında İngilizce ve Fransızca ortaokuldan başlayarak zorunlu ders olurken Türkçe, İspanyolca, İtalyanca ve Almanca ise lise birinci sınıftan itibaren seçmeli ders olarak eğitim programına dâhil edilmiştir. Söz konusu okullarda, haftada iki saat Temel Türkçe (A1) dersleri yapılmaktadır. Türkçenin zorunlu yabancı dil olarak seçilmesi durumunda ise haftada 6 saat orta seviyeye (A2) kadar Türkçe öğretimi yapılmaktadır. Türkçeyi zorunlu dil olarak seçen öğrencilere ise üniversite giriş sınavı olan *Pancyprian*[2] sınavlarında yabancı dil olarak Türkçeyi seçme tercihi sunulmaktadır. Kıbrıs genelinde Türkçeyi seçmeli ders olarak tercih eden öğrencilerin sayısı son yıllarda yaklaşık olarak 400 ile 500 arasında olup bu rakamlar yıldan yıla değişiklik gösterebilmektedir. 2014-2015 akademik yılında Kıbrıs'ın güneyinde Eğitim Bakanlığı'na bağlı yaklaşık 20 lisede ortalama 180 ile 200 lise ikinci sınıf öğrencisi 200 ile 250 lise üçüncü sınıf öğrencisi seçmeli ders olarak Türkçe öğrenimi görmüştür.

Türkçenin seçmeli ders olarak okutulduğu liselerde görev yapan öğretmenlerin sayısı 7'yi aşmamakla birlikte, öğretmenlerin çoğu, Kıbrıs Üniversitesi Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümünden mezun kişilerdir. Derslerde, bakanlık tarafından her beş yılda bir belirlenen ders kitapları kullanılmaktadır. Son beş yıldır okullarda kullanılan kitaplar ise Dilset Yayınlarının Gökkuşağı serisindendir.

Devlet Eğitim Enstitülerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

İki toplumun yakınlaşması politikaları çerçevesinde, Güney Kıbrıs Eğitim Bakanlığı tarafından ilk kez 2003 yılında yürürlüğe giren, yetişkinlere yönelik Türkçe kurslarına yoğun ilgi gösterilmiştir. İlk yıllarda 2000'den fazla katılımcının olduğu kurslar, ada genelinde her şehirde hâlâ devam etmektedir. Kurslara katılan yetişkinlerin büyük çoğunluğu Kıbrıslı

[2] Pancyprian Sınavları hakkında daha fazla bilgi için bk. Güney Kıbrıs Eğitim Bakanlığı http://www.moec.gov.cy/ypexams/en/

Rumlardan oluşmaktadır. Katılımcıların, Türkçe öğrenmek istemelerindeki temel sebep gündelik hayatta özellikle Kıbrıslı Türklerle iletişim sağlayabilmektir. Söz konusu kurslarda, zorluk derecesine göre 6 ayrı kur mevcuttur. 6. kurun (B2 seviyesi) sonunda düzenlenen sınavların neticesine göre başarılı olan katılımcılara devlet tarafından resmi olarak tanınan dil yeterlilik belgesi verilmektedir. 4. kuru tamamlamış katılımcılara ise, kurslara devam etmemeleri durumunda orta seviye yeterlilik belgesi verilmektedir. Buradaki kurslarda, haftada iki kez toplam 3 saat olmak üzere her bir kurda 160 saat ders verilmektedir. Bu kurslar devlet tarafından düzenlenen yetişkinlere yönelik hazırlanmış kurslardır. Bu kurslarda okutmanlık yapan öğretim elemanları Eğitim Bakanlığı tarafından tayin edilmekte olup liselerde olduğu gibi, çoğunluğu Kıbrıs Üniversitesi Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümü'nden mezun olmuş kişilerdir. Derslerde kullanılan ders kitapların ise bakanlık tarafından her beş yılda bir belirlenen ve liselerde okutulan kitapların aynısıdır.

Bu kurslara gösterilen ilgi ilk başlarda çok yoğunken son yıllarda öğrenci sayısında giderek düşüş yaşandığı gözlemlenmektedir. Son yıllarda Kıbrıs genelinde Türkçe kurslarına kayıtlı yaklaşık 400 yetişkin olduğu kaydedilmektedir.

Türkçe öğrenen yetişkinlerin sayısında yaşanan düşüşün en önemli nedenleri arasında özellikle Rusçanın tercih edilen yabancı diller arasında 1. sırayı alması yer almaktadır.

Devlete bağlı Akşam Okullarında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Güney Kıbrıs Eğitim Bakanlığına bağlı bu okullarda yetişkinlere yönelik pek çok dil kursunun arasında Türkçe de yer almakta ve yoğun ilgi görmektedir. Akşam Okullarındaki kurslardan sadece Türkçe ve Rumca (Yunanca), iki toplum arasında iki dilliği yaygınlaştırmak amacıyla ücretsiz olarak öğretilen dillerdir. Bu okullardaki Türkçe kursları, haftada bir kez 1,5 saatlik derslerden oluşan ve her akademik yılın başından sonuna kadar devam eden uzun dönemli kurslardır.

Temel, orta ve ileri düzey olmak üzere üç farklı seviyede düzenlenen kursların sonunda, katılımcılara dil yeterlilik belgesi yerine katılım belgesi verilmektedir. Bu kurslarda, Devlet Eğitim Enstitülerine nazaran daha esnek öğrenim programı söz konusudur. Diğer eğitim kurumlarında olduğu gibi, okutmanlar Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmektedir ve genellikle Kıbrıs Üniversitesi Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümünden mezun olmuş okutmanlardan oluşmaktadır. Derslerde kullanılan ders kitapları ve diğer görsel-işitsel malzeme ise her okutman tarafından bağımsız olarak hazırlanmaktadır.

Yukarıda değinilen eğitim kurumlarının yanı sıra, polislere ve askerlere yönelik Türkçe kursları da mevcuttur. Türkçenin devletin ikinci resmi dili olmasından ötürü özellikle polislerin Türkçeyi bilmesi bir avantaj sayılmakta ve Türkçe bilen polislere dil ödeneği verilmektedir. Bu kurslar kurumsal düzeyde olup sadece hizmet içi eğitim programı çerçevesinde düzenlenmektedir.

Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Daha öncede de değinildiği gibi, 2003 yılında Kıbrıs'ta yaşanan olumlu siyasi gelişmeler sonrası iki tarafın uzun yıllardan sonra yeniden karşılıklı olarak iletişime geçmiş olması özellikle Kıbrıslı Rumlar tarafından Türkçeye olan merakın uyanmasına da vesile olmuştur. 2004 yılında ise Avrupa Birliği eğitim reformlarının yüksek eğitim kurumlarında da uygulanması kararıyla, 2005 yılında Kıbrıs Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi bünyesi altında kurulan Dil Merkezinde İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca ve İtalyancanın yanı sıra Türkçe de yabancı dil olarak ders programına dâhil edilmiştir. Profesyonel anlamda dil öğretimi vizyonuna sahip Merkezde, Avrupa Birliği Ortak Çerçeve Metnine uygun düzeyde dil öğretimi verilmektedir. İletişim becerilerini ön planda tutularak öğrencilerin özellikle gündelik hayatta rahatlıkla iletişim kurabilecekleri şekilde, temel dil becerilerinin internet teknolojisi ile pekiştirildiği çağdaş eğitim esaslarına göre dil öğretimi yapılmaktadır.

Başlangıç seviyesinden (A1) itibaren öğretilmeye başlanan Türkçe, 3 yarı dönemde seçmeli ders olarak tüm fakülte öğrencileri tarafından seçmeli ve zorunlu olarak tercih edilen diller arasındadır. Haftada iki kez toplam 3 saat, her bir yarı dönemde ise 13 haftada toplam olarak 40 saat ders yapılmaktadır.

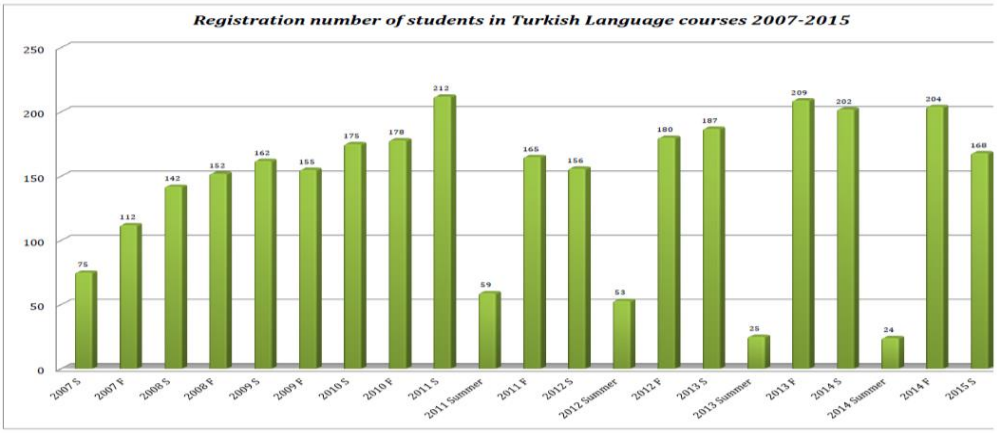
Tablo 1: *Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezi'nde öğretilen Türkçe seviyeleri ve saatleri*

A1		
Başlangıç seviyesi 1	haftada 3 saat	40 saat
Başlangıç seviyesi 2	haftada 3 saat	40 saat
Başlangıç seviyesi 3	haftada 3 saat	40 saat
	Toplam süre: 13 hafta	Toplam saat: 120

2005 yılında ilk yarı dönemde açılan iki sınıfta toplam öğrenci sayısı 50 iken, Türkçe dersine olan ilgi ve talebin artmasıyla kısa sürede sınıf sayısında artışa gidilerek yoğun

talebin karşılanmasına çalışılmıştır. Kısa sürede Dil Merkezinde ve Güney Kıbrıs genelinde tercih edilen yabancı diller arasına giren Türkçe, 2010 yılına gelindiğinde üniversite genelinde öğrenci sayısını 438'e çıkarmıştır. Aşağıdaki tabloda akademik dönemlere göre Türkçeyi seçmeli ders olarak seçen toplam öğrenci sayısı verilmektedir:

Tablo 2: *2007-2015 akademik yılında Türkçeyi seçmeli ders olarak alan öğrenci sayısı*

Dil Merkezinde 2012 yılından itibaren öğrencilere açılan yaz okulunda 1. ve 2. kurda temel Türkçe dersini seçme imkânı tanınmaktadır. Yaz kurslarında genellikle 50-60 öğrenci dersleri takip etmektedir. Sınıf ortamı dışında yapılan kültürel etkinlikler ve öğrencilerin özellikle iletişim becerilerini geliştirmelerine yönelik olarak düzenlenen dil *cafeleri* ve benzeri etkinlikler, Türkçeye ve Türk kültürüne olan ilginin canlı tutulmasına yardımcı olmakta ve öğrencilerin Türkçeyi öğrenme güdülerini artırmaktadır.

Dil Merkezi Türkçe okutmanları üniversitedeki derslerin dışında, Kıbrıs genelinde akademik yılsonu düzenlenen *Pancyprian* üniversiteye giriş sınavları hazırlık komitesinde yer almaktadır. Tur rehberlerine yönelik kokart sınavları ise yine Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezi okutmanları tarafından hazırlanmaktadır.

Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezi ve Bilimsel Gelişim ve Değerlendirme Merkezinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi

Türkçeye olan ilgiden ötürü, Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezi, lisans derslerinin yanı sıra, Eğitim ve Öğretim Merkezi işbirliği ile 2012 yılından beri, yetişkinlere yönelik Türkçe sertifika programları açmıştır. A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyesinde normal ve hızlandırılmış olmak üzere açılan kursların yanında, kısa dönemli yaz kursları da programda yer almaktadır. Kısa adı KEPEAA olarak bilinen Türkçe kursları Türkçeye başlangıç seviyesinden başlamak isteyen üniversite dışından bireylere profesyonel dil öğretimiyle hizmet vermeyi

amaçlamaktadır. Bunun yanında, temel seviye öğretimi almış ve daha ileri düzey Türkçe öğretimi almak isteyen Kıbrıs Üniversitesi lisans öğrencilerine üniversiteye hazırlık niteliği de taşıyan bu kurslar, genellikle 7-8 kişilik gruplardan oluşmaktadır. Bu kurslar Türkiye'de yükseköğrenim görmek isteyen ve Türkoloji alanında çalışmalarına devam etmek isteyen öğrenciler tarafından da tercih edilmektedir. İnternet ve bilgisayar teknolojisinin yoğun olarak kullanıldığı sınıf ortamında çağdaş dil öğrenme yöntem ve tekniklerinin esas alındığı iletişime dayalı, öğrenci odaklı dil öğretimi verilmektedir. Gerek Güney Kıbrıs genelinde Türkçe dil yeterlilik sertifikası almak amacıyla Dil Merkezi'nin kendi düzenlediği sertifika sınavlarına, gerekse Türkiye'deki çeşitli kurumlar tarafından düzenlenen Türkçe sertifika sınavlarına yönelik programlar düzenlenmektedir.

Güney Kıbrıs'ta Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan zorluklar ve çözüm önerileri

Türkçenin Güney Kıbrıs'ta yabancı dil olarak öğretildiği eğitim kurumlarına değindikten sonra bu kurumlarda Türkçe öğretimi sürecinde karşılaşılan başlıca zorlukların altını çizerek, bu sorunlara birer çözüm bulunması ve Türkçenin Güney Kıbrıs'ta en iyi şekilde öğretilmesi amacıyla önerilerde bulunulacaktır.

Güney Kıbrıs'ta Türkçenin öğretildiği devlete bağlı okullarda ve eğitim enstitülerinin her birinde yaşanan sıkıntılar birbirinden biraz farklılık gösterse de, genel olarak her kurum benzeri sorunlarla karşı karşıyadır. Türkçe öğretiminde en büyük sıkıntılardan biri, Türkçeyi öğreten öğretim elemanlarından birçoğunun gerekli pedagojik alt yapıya sahip olmaması ve özellikle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında eğitim almamış olmasıdır. Bunun en önemli sebebi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerine lisans veya yüksek lisans öğretiminin ada genelinde mevcut olmamasıdır. Diğer taraftan, Güney Kıbrıs'ta öğretmen ihtiyacının karşılandığı tek eğitim kurumu Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümüdür fakat daha önce de değinildiği gibi, bu bölümdeki dersler öğrencilerin Türkçeyi ve Türkçenin yapısını tam anlamda kavrayıp özümseyebilmeleri bakımından yeterli değildir. Bunun yanında, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili gerekli teorik derslerin ve Türkçenin yapısını inceleyen karşılaştırmalı dilbilim derslerinin yetersizliği, donanımlı Türkçe öğretmenlerinin yetişmesine engel olmaktadır. Eleni Sella'nın da makalesinde vurguladığı gibi, bir kişinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğretebilecek seviyede olması için, Türkçenin yapısını analiz edebilecek düzeyde o dili iyi tanıması gerekmektedir. Bunun için ise geleceğin öğretmenleri ve araştırmacılarının yetiştirilmesine ve dil yapısının analizinin yapılmasına yardımcı olacak karşılaştırmalı dilbilim derslerinin muhakkak ders programında yer alması

gerekir[3]. Bu bakımdan, Türkçe öğretmen ihtiyacını karşılamakta Eğitim Bakanlığının yetkin kıldığı Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümünün, Türkçenin yapısını inceleyen karşılaştırmalı dilbilim derslerinin yanı sıra, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili teorik dersleri programına dâhil etmesinin, yakın gelecekte ise Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi yüksek lisans öğretimine başlamasının, donanımlı Türkçe öğretim elemanlarının yetişmesine son derece olumlu bir katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz.

Bir diğer önemli konu ise, iki toplum arasında yaşanan savaşın ardından iki toplum arasındaki iletişimsizliğin, Türk diline ve kültürüne karşı belli bir kesimde önyargı ve tabuların oluşmasına sebep olduğu gerçeğidir. İki toplum arasında sorunların olduğu bir ortamda tabuların ve önyargıların aşılmasında dil öğrenimin önemi bir kez daha kendini göstermektedir. Yabancı dil bilmek "ötekiyle" iletişime geçebilmenin en önemli aracıdır. Kıbrıs'ın bugün içinde bulunduğu siyasi sorundan ötürü iki toplumunun birbirinin dilini bilmemesi ve toplumlar arası iletişimsizlik, özellikle Türkçenin çoğu kez Rumlar tarafından "ötekinin" dili olarak algılanmasına neden olmaktadır. Vasiliki Koukounidou, "İki toplumun yeniden barış içerisinde yaşayabilmesi için stereotiplerin ortadan kalkmasında Türk dili öğretiminin katkısının" ne denli önemli olacağına ışık tutmaya çalıştığı yüksek lisans tezinde[4] Kıbrıslı Rumların Kıbrıslı Türklerle yeniden bir arada yaşamaya hazırlanması için, Türkçe öğretiminin Kıbrıs Rum liderliği tarafından kullanabilecek mükemmel bir araç olduğunun altını çizmektedir. Yakın geçmişte Eğitim Bakanlığı Türkçe öğretimine yönelik açılımlar yapmış olsa da, bu girişimler bugün yeterli olmamaktadır. Bugün ikinci dil olarak öğretilmesi gereken Türkçe, arda plana itilerek liselerde yabancı diller olarak seçmeli dersler arasında yer almaktadır. Bu sorunun özellikle genç nesiller arasında aşılması amacıyla, Eğitim Bakanlığının Türkçeye karşı daha çok merak uyandıracak ve adadaki iki dilliği teşvik edecek özel programlar geliştirmesi gerekmektedir. Daha önce de vurgulandığı gibi, mevcut dil politikaları yetersiz kalmakta ve bugün özellikle liselerde Türkçeyi seçmeli ders olarak alan öğrenci sayısında düşüş yaşanmaktadır. Türkçe öğretiminin önünün açılabilmesi için, Eğitim Bakanlığının özel bir dil politikası ışığında ilk etapta öğrencileri Türkçe öğretimine teşvik

[3] Sella, E., & Mavropoulou, M. & Prokou S. (2007)."Teaching Turkish as a Foreign Language to Native Speakers of Greek: The Case of the Dewpartment of Turkish and Modern Asian Studies, University of Athens". *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7/1,* 1835-1861.

[4]Koukounidou, V. (2011). "*Language Education as a Tool of Decoustructing stereotypes towards the other: The case of Cyprus"*,Unpublished master's thesis, İstanbul Bilgi Üniversity, Social Science Institute, Dept of Social Science.

etmeli, ikinci etapta ise Türkçeyi zorunlu ders haline getirerek Türkçenin tüm okullarda okutulmasını sağlamalıdır.

Eğitim Bakanlığının Türkçe öğretimiyle ilgili izlediği dil politikasının eksikliğinin yanında, Bakanlık çatısı altında Türkçenin öğretildiği eğitim kurumların tümünü koordine edecek bir düzenleme ve denetleme komitesinin olmaması da, özellikle, izlenecek müfredatla ilgili sorunlar yaşanmasına sebep olmaktadır. Koordinasyonun yetersiz oluşu, kurumlar arası iletişimin zayıf olmasına ve bunun bir sonucu olarak da belli bir müfredatın gerektiği gibi izlenmemesinden kaynaklanan kaliteli ve Avrupa standartlarına uygun bir dil eğitiminin verilmemesine neden olmaktadır. Salih Kürşat Dolunay, dünyadaki Türkçe öğretim merkezleri ve Türkoloji bölümleri üzerine yaptığı çalışmada, genel olarak Türkçenin, dolaysıyla da Türk kültürünün de öğretildiği bu merkezler arasında bir koordinasyon olmamasının ve kullanılan ders materyalinin farklılık göstermesinin[5] yarattığı sıkıntıları dile getirerek kurumlar arası koordinasyonun ne denli önemli olduğuna dikkat çekmektedir. Bu bakımdan, Türkçenin herhangi bir yabancı bir dil değil, resmi ikinci dil olduğu gerçekliği de göz önünde bulundurulduğunda, Eğitim Bakanlığının bu konuda gerekli düzenlemeyi yaparak kurumlar arası koordinasyonu sağlamasının ve daha verimli bir dil politikası izlemesinin Türkçe öğretimine katkı sağlayacağı inancındayız.

Türkçe öğretimiyle ilgili olarak Türkiye veya Kuzey Kıbrıs'taki benzeri eğitim kurumları ile işbirliğine gidilememesi karşımıza çıkan diğer sorunlar arasındadır. Bilindiği gibi, Türkiye üniversiteleriyle doğrudan işbirliği siyasi sorun yüzünden gerçekleştirilememektedir. Bunun yanı sıra, Türk elçiliği veya özel eğitim enstitüleriyle de herhangi bir alanda kültürel bir işbirliği kurulamamaktadır. Geçmişte Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi TÖMER ve yakın zamanda ise DEDAM ile resmi işbirliği kurulmaya çalışılmış fakat şimdiye kadar henüz bir sonuç alınamamıştır. Kurumlar arası işbirliğinin bu denli önemli olduğu bir dönemde, mevcut siyasi durum yüzünden Türkiye'den ve Kuzey Kıbrıs'taki herhangi bir kurumdan öğretim elemanı değişimi yapılamaması, eğitim ve ortak dil projeleri yürütülememesi süreci zorlaştıran etkenler arasındadır. Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezi, mevcut şartlarda, Türkiye'deki eğitim kurumları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Dil Eğitim, Araştırma ve Uygulama Merkezi (DEDAM) ile gayri resmi de

[5] Dolunay,Kürşad,Salih. (2005). *Türkiye ve Dünyadaki Türkçe Öğretim Merkezleri ve Türkoloji Bölümleri Üzerine bir Değerlendirme,* XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, s. 2.

olsa işbirliği yürütmekte ve DEDAM'dan alınan destek ile Güney Kıbrıs'taki Türkçe eğitimine katkı sağlanmaya çalışılmaktadır. Kıbrıs Üniversitesi Dil Merkezinin yakın gelecekte, DEDAM veya Türkiye'deki benzeri diğer eğitim kurumlarıyla resmi işbirliğinin önünün açılmasıyla, Dil Merkezinde şuan yürütülmekte olan sertifika sınavlarına, materyal zenginliğine ve öğretim elemanlarının Türkçe öğretimi alanında deneyim kazanmasına son derece katkı sağlayacağına inanmaktayız.

Tüm bunların yanında, bir taraftan Türkiye'den Güney Kıbrıs'a getirilen kitapların sınırlı ve çok yüksek maliyetli olması, diğer taraftan Kıbrıs'taki gündelik kültürel yapıya uygun içerikli ders kitaplarının eksikliği ciddi bir materyal eksikliği sorununa sebep olmaktadır. Bu konuda da bakanlığa pek çok görev düşmektedir. Bu tür sorunların ortada olduğu bir ortamda Türkiye'deki eğitim kurumlarıyla resmi işbirliğinin önünün açılması zaruri hale geldiğinin bir başka göstergesidir. Türkiye'deki eğitim kurumlarıyla ortak projelere imza atarak özellikle materyal eksiliğini giderecek çalışmalarda bulunulması oldukça yararlı olacağı kanısındayız.

Sonuç olarak, Kıbrıs'ta Türkçe öğretimi veren tüm eğitim kurumlarının tek çatı altında koordine edilmesi ve ortak bir müfredat çerçevesinde, Avrupa dillerinin öğretimiyle boy ölçüşecek kalitede, Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metnine uyumlu ders materyallerinin ve müfredatının hazırlanması yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için son derece önemlidir. Eğitim Bakanlığının benimseyeceği etkili bir dil politikasıyla, Türkçenin ileride yabancı dil olarak değil ikinci dil olarak tüm eğitim kurumlarında zorunlu ders olarak öğretilmesi, Türkiye üniversiteleri ve diğer eğitim kurumlarıyla işbirliğinin önünün açılması, önemli bir adım olacaktır. Yüksek eğitim kurumları olarak Kıbrıs Üniversitesi Türkoloji ve Ortadoğu Etütleri Bölümü ve Dil Merkezinin bu sürece katkısı kuşkusuz önemli rol oynayacaktır. Böylece, Türkçenin gerek resmi gerek toplumsal anlamda hak ettiği itibarını geri kazanacağı ve bununla birlikte iki toplumun yeniden yakınlaşatığı daha güzel yarınlar için bir barış dili oluşturulmasında bir köprü görevi üstleneceği inancındayız.

Kaynakça

Dolunay, Kürşad,Salih. (2005). *Türkiye ve Dünyadaki Türkçe Öğretim Merkezleri ve Türkoloji Bölümleri Üzerine bir Değerlendirme,* XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, s. 2.

Koukounidou, V. (2011). "*Language Education as a Tool of Decoustructing stereotypes towards the other: The case of Cyprus"*, Unpublished master's thesis, İstanbul Bilgi Üniversity, Social Science Institute, Dept of Social Science.

Kıbrıs Cumhuriyeti, Eğitim Bakanlığı. *Pancyprian Sınavları.* 15Mart 2015, http://www.moec.gov.cy/ypexams/en/

Sella, E., & Mavropoulou, M. & Prokou S. (2007)."Teaching Turkish as a Foreign Language to Native Speakers of Greek: The Case of the Dewpartment of Turkish and Modern Asian Studies, University of Athens". *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7/1,* 1835-1861.